

DOI: <https://www.doi.org/10.36719/2663-4619/65/249-252>

Nihad Fərhad oğlu Qəyayev
Bakı Dövlət Universiteti
magistr
nihad13333a@gmail.com

BEYNƏLXALQ CİNAYƏT MƏHKƏMƏSİNİN İLKİN İCRAAT ŞÖBƏSİNİN FUNKSİYALARI VƏ SƏLAHIYYƏTLƏRİ

Açar sözlər: Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi, Roma Statutu, beynəlxalq cinayətlər, dövlət suverenliyi, cinayət-hüquqi yurisdiksiya, cinayət prosesinin prinsipləri, beynəlxalq cinayət hüququ

Preliminary Proceedings of the International Criminal Court functions and powers Summary

The Preliminary Division is a court unit that has important functions and powers within the structural links of the International Criminal Court and provides a link between criminal investigation, prosecution and trial procedures. In fact, this Department filters out whether the criminal act that took place during the period before the criminal case reached the Judicial Department falls within the jurisdiction of the Court, and such important nuances, and transfers the so-called "finished product" to the Judicial Department.

The BCM stage of the proceedings has a very important role to play in the termination of the proceedings and in the issuance of the relevant decision (sentence). This stage involves an inseparable process, with the Prosecutor referring the case to the Preliminary Chamber, referring it to the Court of Appeals, and finally appealing to the Chamber of Appeals against the decisions and proceedings of those chambers.

Key words: *International Criminal Court, Rome Statute, international crime, state sovereignty, criminal law jurisdiction, principles of criminal procedure, international criminal law*

Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin hal-hazırda qüvvədə olan Statutu öz məzmununa görə həmin Məhkəmənin təşkilini və quruluşunu tənzim edən təşkilati-hüquqi normalardan, həmçinin maddi cinayət hüququ, cinayət-prosesul hüququ, cəza-icra hüququ normalarından ibarət mürəkkəb beynəlxalq hüquq aktıdır (12, p. 25-36). Roma Statutunun belə bir özəlliyə malik olması tarixi inkişaf baxımından müstəqil beynəlxalq cinayət-prosesual hüquq normalarının inkişaf etməsi ilə bağlıdır. Yuqoslaviya Beynəlxalq Cinayət Tribunalının sədri olmuş, professor Antonio Kassezenin dili ilə desək, məhz belə bir realıq sonda cinayət-prosesual normaların maddi beynəlxalq cinayət hüquq normaları ilə birlikdə təsbit olunmasına gətirib çıxarmışdır (9, p.15).

BCM soyqırım, insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri və təcavüz cinayətinə münasibətdə fiziki şəxslərin beynəlxalq cinayət məsuliyyətini həyata keçirən beynəlxalq məhkəmə orqanıdır. Onu da qeyd etmək ki, Roma Statutunda fərdi cinayət məsuliyyətinə aid olan maddələrdən heç biri dövlətin beynəlxalq hüquqi məsuliyyətinə təsir etmir. Beynəlxalq cinayətə görə dövlətin beynəlxalq məsuliyyəti və fiziki şəxslərin beynəlxalq cinayət məsuliyyəti arasında qarşılıqlı əlaqə belə bir ümumi prinsipə əsaslanır ki, fiziki şəxslərin məsuliyyətə cəlb olunması və cəzalandırılması həmin dövlətin beynəlxalq hüquq əsasında daşınmalı olduğu məsuliyyətini istisna etmir. BCM predmet yurisdiksiyasına aid olan cinayətlərin ikili məsuliyyətə söykənməsi beynəlxalq cinayət hüququna həsr olunan əsərlərdə xüsusi qaydada qeyd olunur (11, p.134; 2, s.213; 3, s.35).

Məhkəmə Roma Statusu əsasında ona verilmiş funksiyalarını və səlahiyyətlərini məhz bu məqsəd üçün təsis edilmiş idarəçilik həlqələrinin köməyi ilə həyata keçirir. Statutunun 34-cü maddəsinə əsasən Məhkəmə aşağıdakı orqanlardan ibarət struktura malikdir: a) Rəyasət Heyəti; b) Apellyasiya şöbəsi, Məhkəmə şöbəsi, İlk icraat şöbəsi; c) Prokuror dəftərxanası; və d) Katiblik (1, s. 275). Təbii ki, sadalanan bu struktur bölmələr öz fəaliyyətlərində müstəqil olmaqla yanaşı, eyni zamanda Məhkəmənin qarşısında qoyulan məqsəd və vəzifələrə müvafiq olaraq bir birilərlə də qarşılıqlı əsasda fəaliyyət göstərirlər. Elə bu yerdə onu qeyd etmək istərdik ki, hüquq ədəbiyyatında BCM çərçivəsində həyata keçirilən mühakimə icraatının mərhələlərinin bölgüsü ilə bağlı müxtəlif yanaşmalara rast gəlinir. Antonio Kasseze bu mərhələnin bölgüsünü aşağıdakı kimi verir: beynəlxalq cinayət istintaqının başlanması (setting in motion of international criminal investigations), prokuror istintaqı (prosecutors investigations), ilkin məhkəmə icraatı (pre-trial proceedings), məhkəmə proseduru (trial proceedings), apellyasiya proseduru (appeal proceedings), təftiş proseduru (revision proceedings) və hökmün icra olunması (enforcement of sentences) (10, p.395-434). Başqa bir tədqiqatçı A.V.Kasinyuk bu mərhələləri aşağıdakı kimi təsnifləşdirir: istintaqın başlanması, istintaq, ilkin məhkəmə icraatı, məhkəmə icraatı, apellyasiya icraatı, hökmün icrası və təftiş icraatı (5,s.155). N.V.İlyuçenko hesab edir ki, Roma Statutuna əsasən, Məhkəmədə məhkəmə icraatı dörd mərhələdən: işin qəbul edilənliyi haqqında məsələnin həllindən, ibtidai

istintaqdan, işə məhkəmədə baxılmasından və apellyasiya icatından ibarətdir (4,s. 253). Qeyd olunan yanaşmalarda müəyyən fərqlilik olsa da, prinsip etibarı ilə sadalanan təsnifat Statutun cinayət işlərinin təqibi üzrə müəyyən etdiyi ardıcılığa söykənir.

Statutun 34-cü maddəsindən görüldüyü kimi Məhkəmənin təşkilati strukturuna aid olan həlqələrdən biri də İlkin icraat şöbəsidir. Lakin qüvvədə olan Statutda hər üç şöbənin statusu müəyyən edilməmişdir və həmin şöbələrin Məhkəmə çərçivəsində funksiyalarını onun palataları: İlkin icraat palatası, Məhkəmə palatası və Apellyasiya palatası həyata keçirir. 39-cu maddəyə müvafiq olaraq, hakimlərin seçilməsindən sonra mümkün qədər tez Məhkəmə öz tərkibində şöbələr təşkil edir. Apellyasiya şöbəsi sədr və 4 hakimdən, Məhkəmə şöbəsi və İlkin icraat şöbəsi isə azı 6 hakimdən ibarət olur. Hakimlərin şöbələrin tərkibinə təyin olunması hər bir şöbənin üzərinə qoyulan funksiyaların xarakteri, hər bir şöbədə cinayət hüququ və cinayət prosesi və beynəlxalq hüquq sahəsində mütəxəssis olan optimal sayda hakimin ola bilməsi üçün seçilmiş hakimlərin səriştəsi və təcrübəsi nəzərə alınmaqla həyata keçirilir. İlkin icraat şöbəsi və Məhkəmə şöbəsi əsasən cinayət işləri üzrə məhkəmə araşdırmalarının aparılması sahəsində təcrübəyə malik olan hakimlərdən ibarət olur. Eyni zamanda, Məhkəmənin işinin həcmi, onun səmərəli fəaliyyətinin zəruriliyi yarandığı hallarda Statut iki və ya daha çox İlkin icraat palatalarının və ya Məhkəmə palatalarının yaradılması imkanına yol verir (13, p.876).

BCM-in təşkilinin struktur həlqələrini milli məhkəmə instinsiyalarının həlqələri ilə müqayisə etsək, onda İlkin icraat şöbəsi və Məhkəmə şöbəsinə və onların funksiyalarını həyata keçirən palataları birinci instansiya məhkəmələri, Apellyasiya şöbəsinə isə yuxarı instansiya məhkəməsi kimi xarakterizə etmək olar. İlkin icraat şöbəsi və onun simasında fəaliyyət göstərən palatalar, o cümlədən Prokuror dəftərxanası Məhkəmənin üzərinə qoyulmuş yükün əsas daşıyıcısıdır. Biz bunu həmin həlqələrin cinayət işinin başlanması, təqibi və məhkəmə baxışında həyata keçirdikləri fəaliyyətlərində də görə bilərik.

Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsində cinayət işlərinə aidiyyəti üzrə baxılması özünün prosesual təbiətinə görə bir neçə mərhələdən ibarət mürəkkəb bir prosesdir. Statutun beşinci və altıncı hissələrində Məhkəmənin predmet yurisdiksiyası altına düşən cinayətlərin istintaqı, cinayət təqibi və məhkəmə baxışı ilə bağlı məsələlərin hüquqi tənzimlənməsi təsbit olunmuşdur. İş üzrə istintaq tədbirləri Statutun tələblərinə müvafiq olaraq Prokuror tərəfindən aparılır və o, istintaqın başlanması üçün kifayət qədər əsasların olması qərarına gələrsə xahişini əsaslandıraraq toplanmış materiallarla birgə İlkin icraat palatasına təqdim edir və istintaqın aparılmasına razılıq verilməsini xahiş edir (53-54-cü mad).

İlkin icraat palatası Prokuror tərəfindən təqdim olunmuş müraciət və onu əsaslandıraraq materialları öyrəndikdən sonra cinayət işinin Məhkəmənin yurisdiksiyası altına düşməsi və istintaqın başlanması üçün lazımı əsasların olması nəticəsinə gələrsə o, Məhkəmənin yurisdiksiyasına və işin icraata qəbul olunma bilməsinə dair sonradan qərarlarına xələl gətirmədən istintaqın başlanmasına razılıq verir. Lakin, ola bilər ki, Məhkəmə işi icraata qəbul etməsin və bu aşağıdakı hallarda mümkündür: a) dövlət istintaq aparmaq və lazımı tərzdə cinayət təqibinə başlamaq iqtidarında olmadığı və bunu arzulamadığı hallar istisna olmaqla, eyni iş üzrə yurisdiksiyaya malik olan dövlət tərəfindən istintaq aparıldıqda və ya cinayət təqibi başlanmış olduqda; b) qəbul edilmiş qərarın dövlətin lazımı tərzdə cinayət təqibinə başlamaq iqtidarında olmaması və bunu arzulamamasının nəticəsi olmaması halları istisna olmaqla, iş ona dair yurisdiksiyaya malik dövlət tərəfindən istintaq edildikdə və dövlət bu işin aid olduğu şəxsə qarşı cinayət təqibinə başlamamaq qərarına gəldikdə; c) işin aid olduğu şəxs ərizənin predmeti olan hərəkətə görə mühakimə edilmişdirsə, yəni qadağan olunmuş hərəkətə görə digər Məhkəmə tərəfindən mühakimə edilmişdirsə; d) əgər iş Məhkəmənin sonrakı hərəkətləri doğruldacaq qədər ciddi deyildirsə. Bütün bu yuxarıda göstərilən hallarda iş Məhkəmənin icraatına qəbul edilmir.

Burada bir məsələyə aydınlıq gətirmək lazımdır ki, əslində Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi cinayət işinin istintaqı və cinayət təqibinin milli cinayət ədliyyə orqanlarının icraatında olmasında maraqlıdır. Birincisi, bu onun milli cinayət ədliyyə orqanlarına münasibətdə komplementarlıq prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsi ilə, ikincisi isə o, bu vəziyyətdə neqativ komplementarlıq vəziyyətinə (çəkinmə) daha çox üstünlük verməsi ilə, üçüncüsü isə milli cinayət ədliyyə orqanlarının fəaliyyətinin son nəticəsinə gözləməsi ilə bağlıdır. Əgər törədilən beynəlxalq cinayətlərin istintaqı və cinayət təqibi ilə bağlı milli cinayət ədliyyə orqanlarının müəyyən köməyə ehtiyacı yaranarsa, o, belə olan halda öz köməyini və dəstəyini həmin orqanlara təklif edir. Lap dəqiq ifadə etsək, BCM pozitiv komplementarlığa getməkdən imkan dərəcədə yan durmağa çalışır, lakin bununla belə qanunçuluğun və ədalətin təmin olunmasında bütün hallarda maraqlıdır.

Əvvəldə vurğulandığı kimi BCM-in struktur həlqələri cinayət işlərinin istintaqı və cinayət mühakimə icraatında qarşılıqlı fəaliyyət göstərirlər. Xüsusən bu özünü işlərin istintaqı zamanı Prokuror və İlkin icraat palatasının fəaliyyətlərində daha çox biruzə verir. Prokuror öz fəaliyyətini İlkin icraat palatası ilə birlikdə həyata keçirir. Belə ki, İlkin icraat palatası Məhkəmə ardıcılığının və səmərəliliyinin təmin edilməsi üçün aşağıdakı müvafiq tədbirləri görə bilər: a) əməl edilməli olan prosedurlara münasibətdə təklif və sərəncamların verilməsi; b) işin icraatına aid protokolların aparılması barədə göstərişlərin verilməsi; c) kömək göstərilməsi üçün ekspert təyin

edilməsi; d) Məhkəmənin əmri ilə həbs edilmiş və Məhkəməyə gəlmiş şəxsin müdafiəçisinə baxışda iştirak etməyə razılıq verilməsinin, yaxud həbs baş tutmamışdırsa və ya çağırılmış şəxs gəlməmişdirsə, yaxud müdafiəçi müəyyən edilməmişdirsə baxışda iştirak etmək və müdafiənin maraqlarını təmin etmək üçün digər müdafiəçinin təyin edilməsi; e) öz üzvlərindən birinə, yaxud ehtiyac olarsa İlkin icraat şöbəsi, yaxud Məhkəmə şöbəsinin hakiminə sübutların toplanılması və saxlanması və şəxslərin dindirilməsinə dair təklif, sərəncam vermək və müşahidəni həyata keçirmək üçün tapşırıqlar verilməsi; f) sübutların toplanılması və saxlanması üçün zəruri olan bu kimi digər hərəkətləri həyata keçirmək səlahiyyətinə malikdir (56-cı maddə).

Roma Statutunun V Hissəsində İlkin icraat palatasının funksiya və səlahiyyətlərinin dairəsi müəyyən olunub. Bu palatanın funksiyalarına və səlahiyyətlərinə aydınlıq gətirməzdən öncə bir məsələyə toxunmaq istərdik ki, BCM ümumdünya məhkəmə praktikasının varislik prinsipinə əsaslanmaqla, istər dövlətdaxili qanunvericilikdə, məsələn, AR-ın qüvvədə olan cinayət-prosessual qanunvericiliyində, istərsə də beynəlxalq müqavilələrdə (məs., 1948-ci il İnsan Hüquqlarının Ümumi Bəyannaməsində, 1966-cı il Mülki və siyasi hüquqlar haqqında Beynəlxalq Paktda, 1950-ci il Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasında və b.) ədalətli məhkəmə araşdırmasının əsas prinsipləri kimi tanınmış: ədalət mühakiməsinin yalnız məhkəmələr tərəfindən həyata keçirilməsi, qanunçuluq, humanizm, şəxsiyyətin şərəf və ləyaqətinə hörmət etmə, şəxsiyyətin toxunulmazlığı, cinayət mühakimə icraatında insan və vətəndaşın hüquq və azadlıqlarının qorunması, təqsirsizlik prezumpsiyası, tərəflərin çəkişməsi, sübutların qiymətləndirilməsində azadlıq, prosesual hərəkətlərdən və qərarlardan şikayət verilməsi kimi prinsipləri özünün prosesual fəaliyyətinin əsası kimi tanımış və onları öz Statutunun müvafiq maddələrində təsbit etmişdir.

Hətta Məhkəmə onun icraatına verilmiş *Tomas Lubanqi işində* Apellyasiya onun məsuliyyətə cəlb olunmasının əsaslarına qiymət verərək qeyd etmişdi ki, ən çətin vəziyyətdə belə sübutların əldə olunması zamanı ədalətli məhkəmə araşdırması prinsipinin əsaslarına mütləq əməl olunmalıdır, əks təqdirdə məhkəmənin ədalət mühakiməsinə həyata keçirmək kimi məqsədi gölgə altına alına bilər. Palata öz qərarında qeyd etmişdi ki, ittiham olunan şəxsin hüquqlarının qorunmasının mümkünlüyü və zəruriliyi təkcə Məhkəmənin Statutunun müddəaları ilə deyil, həmçinin Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin və Yuqoslaviya Beynəlxalq Cinayət Tribunalının praktikası nəzərə alınmaqla təmin olunmalıdır. Ona görə ki, cinayət prosesində ədalətin təmin olunması prosesdə ittiham olunan şəxsin və onun müdafiəçisinin ən çox diqqət yetirdiyi və arzuladığı nəticədir. Məhz bu zaman məhkəmənin əsas məqsədi ədalətli məhkəmə araşdırması prinsipinin əsaslarını təmin etməkdən ibarət olmalıdır (8, p. 807-817).

Statutun 57-ci maddəsinə əsasən İlkin icraat palatası aşağıdakılara münasibətdə: a) Prokurorun xahişinə əsasən istintaqın aparılması məqsədi ilə zəruri ola bilən order və sərəncamların verilməsi; b) Statuta əsasən həbs olunmuş və ya əmrə əsasən gəlmiş şəxsin xahişi ilə müəyyən sərəncamlar vermək, yaxud şəxsin müdafiəsinin təşkil olunmasında ona kömək etmək üçün zəruri ola biləcək əməkdaşlıq yaratmağa kömək etmək; c) zəruri olduğu hallarda zərərçəkmişlər və şahidlərin şəxsi həyatının toxunulmazlığı və qorunması, sübutların qorunması, həbs olunmuş, yaxud əmr üzrə gəlmiş şəxslərin müdafiəsi və bilavasitə milli təhlükəsizliyə aid olan məlumatların qorunmasını təmin etmək; d) əgər İlkin icraat palatası mümkün qədər müvafiq dövlətlərin rəyini nəzərə alaraq, konkret hal üzrə dövlətin Statutun IX hissəsinə uyğun olaraq əməkdaşlıq haqqında xahişinin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan hər hansı orqanının yaxud, onun məhkəmə sisteminin elementinin olmaması səbəblərindən açıq-aydın yerinə yetirə bilməməsinə müəyyən etmişdirsə, Prokurora iştirakçı-dövlət ərazisində bu dövlət tərəfindən Roma Statutunun IX hissəsinin müvafiq olaraq əməkdaşlığa razılıq alanmadan istintaqa dair xüsusi tədbirlərin həyata keçirməyə razılıq vermək. İlkin İcraat Palatası məlumatın dinləmələr üçün açılması barədə sərəncam vermək və bu kimi funksiya və səlahiyyətlərə malikdir (1, s. 289-290).

58-ci maddəyə görə, İlkin icraat palatası Prokurorun müraciəti əsasında, istintaqın başlanmasından sonra istənilən vaxt Prokuror tərəfindən təqdim olunmuş bu müraciət və sübutları, yaxud digər məlumatları nəzərdən keçirərək aşağıdakıları müəyyən edərsə bu və ya digər şəxsin həbsinə order verir; a) həmin şəxsin Məhkəmənin yurisdiksiyası altına düşən cinayəti törətməsini güman etməyə məntiqi əsaslar vardır; və b) həmin şəxsin həbs edilməsi aşağıdakılara görə zəruridir. i) onun məhkəmə baxışına gəlməsini təmin etmək üçün; ii) bu şəxsin istintaq, yaxud məhkəmə baxışı üçün hədə-qorxu, yaxud maneçilik törətməməsinə təmin etmək üçün; iii) müvafiq hallarda şəxs tərəfindən bu cinayətin davam etdirilməsinin, yaxud onunla bağlı olan, Məhkəmənin yurisdiksiyası altına düşən və eyni hallarla əlaqədar olan cinayətin törədilməsinin qarşısının alınması üçün. Statutun 60-cı maddəsi isə İlkin icraat palatasında işin başlanması ilə bağlı məsələləri tənzim edir.

İlkin icraat palatasının Statutla müəyyən olunmuş funksiya və səlahiyyətlərinin dairəsinə nəzər yetirdikdə onun şahidi oluruq ki, Məhkəmənin fəaliyyət sistemində bu palata bir növ həm Prokurorla qarşılıqlı müstəvidə cinayət işlərinin istintaqının həyata keçirilməsində, həm də məhkəməyə qədər icraatın həyata keçirilməsində mühüm rola və səlahiyyətə malikdir. Başqa sözlə desək, BCM-də işlə bağlı həyata keçiriləcək sonrakı prosesual fəaliyyətlər məhz İlkin icraat palatasından asılıdır və onun süzgeyindən keçməlidir. Tədqiqatçı alim E.N.Trikoz Məhkəmənin təşkilati strukturunda İlkin icraat palatasının rolunu belə qiymətləndirir ki, bu Palatanın rolu Statutun

60-cı maddəsinə əsasən səlahiyyəti şəxsin həbs edilməsi və təhvil verilməsinin qanuniliyini, məhkəmə baxışının başlanmasına qədər onun həbsdən müvəqqəti azad edilmə haqqında vəsatət vermək hüququ da daxil olmaqla, onun başqa hüquqları barədə məlumatlandırılmasını təmin etməkdən ibarətdir. Müəllif sonra vurğulayır ki, bu Palatanın məhkəməyə qədər həyata keçirdiyi prosedür *habeas corpus* kimi tanınan anqlo-sakson prosedurunun oxşarıdır (7, s.209).

Beləliklə, onu qeyd edə bilərik ki, İlkin icraat palatası tərəfindən həyata keçirilən prosedür istintaqın aparılması mərhələsində prosesin çəkişmə modelinin təzahürüdür və bu prosedürün çəkişmə xarakterli olması Məhkəmənin sübut etmə və prosedür Qaydalarının 121-ci qaydasında da öz təsbitini tapmışdır. Orada qeyd olunur ki, İlkin icraat palatası Prokurorla Məhkəməyə təhvil verilməsi və ya gəlməsi zəruri olan şəxs arasında informasiyanın açıqlanmasına dair qərar qəbul etmək səlahiyyətinə malikdir (6,s.230-231). Statutun 57-ci maddəsinin məzmunu isə belə bir nəticə çıxarmağa imkan verir ki, bu Palata həm həlledici funksiyaları (sübutların toplanmasına köməklik göstərmə, şahidlərin və zərər çəkmiş şəxslərin və onların ailə üzvlərinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi), həm məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqi funksiyasını (həbs edilmə haqqında order vermə, məhkəməyə gəlmə haqqında əmr vermə, mütəhəminin mühafizə altında olması haqqında qərarın mütəmadi olaraq yoxlanılması), həm də məhkəmə nəzarəti (cinayət təqibinin və istintaqın başlanılmasına dair Prokurorun qərarları) funksiyasını yerinə yetirir. Məsələn, 14 oktyabr 2005-ci ildə Məhkəmənin 2-ci İlkin icraat palatası Uqandanın Allahın müqavimət ordusunun 5 liderinə qarşı: Cozef Koni, Vinsenta Otti, Okota Odhiamba, Dominika Onqvena və Raski Lykviyə qarşı Prokurorun həbs etməyə dair orderini təsdiq etmiş və həmin şəxslərə qarşı insanlıq əleyhinə cinayətləri törətməyə görə cinayət işi qaldırılmışdır. Məhkəməyə verilmiş iki iş (Venesuela və İraq) kifayət qədər əsaslı məlumatları əks etdirmədiyi üçün icraata qəbul edilməmişdir.

References

1. Statute of the International Criminal Court. Collection of international documents. Volume 1 Baku. GISO Enterprise KRINB. 2005
2. Huseynov L.H. International law. Textbook. Baku. Qanun publishing. 2012
3. Mammadov R.K. International criminal law and criminal legislation of the Republic of Azerbaijan. Monograph. Baku.NATCoMMC, 2012
4. Ilyutchenko NV Implementation of the Roman Statute of the International Criminal Court: criminal-procedural aspects // International law. 2007. №1, c. 249- 253
5. Kasinyuk OV Criminal-procedural nutrition of inter-ethnic criminal courts: dissertation. candidate of law. Science: 12.00.11: "International law". Kharkiv, 2005
6. International criminal court. Collection of documents. Kazan. Center for Innovative Technologies. 2004
7. Tricose E.N. The first criminal investigations in the practice of the International Criminal Court // International Law. 2007. №, c. 201-211
8. Amman D.M. Prosecutor v. Lubanga // American Journal of International Law, 106, 2012, p. 809-817.
9. Cassese A. International Criminal Law. Dordrecht-Boston-London, 2001
10. Cassese A, Gaeta P, Baig L, Fan M, Gosnell C and Whiting A. International Criminal Law. Oxford University Press. Oxford. 2008
11. Damgaard Ciara. Individual Criminal Responsibility for Core International Crimes: Selected Perinent Issues. Spinger-Verlag and Heidelberg GmbH and CoK Berlin, 2008
12. Stephen Ch. IIC Launch Bolsters Human Rights Cause // Institute for War and Peace Reporting, February, 2003.p 25-36
13. Schabas A.William.The International Criminal Court: A Commentary on the Rome Statute. Oxford University Press.Oxford, 2010

Rəyçi: prof. F.M.Abbasova

Göndərib: 12.04.2021

Qəbul edilib: 13.04.2021